

Соломія КОЗАК

аспірант

відділу історії середніх віків

Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0900-4852>

e-mail: rapko.sol@gmail.com

ФЕДІР ДАНИЛОВИЧ ОСТРОЗЬКИЙ: РУСЬКИЙ КНЯЗЬ, НАЩАДОК ДИНАСТІЇ РОМАНОВИЧІВ І ГУСИТСЬКИЙ ГЕТЬМАН У ЧЕХІЇ

Розглянуто участь князя Федора Даниловича Острозького у вирі Гуситських війн. Зазначено, що ця проблема залишається маловивченою та дискусійною і немає однозначної відповіді, чи був саме Федір Данилович згаданим у тогочасних джерелах «Фрідріхом Острозьким». Взято до уваги, що такий важливий етап князя, як його участь у подіях Гуситських війн, часто заперечують. Проте розвинуто припущення і наведено аргументи, що саме Федір Данилович мав усі підстави воювати на боці гуситів.

Підтримано гіпотезу, що лицар та політик, яким був Федір Данилович, справді міг брати участь у Гуситських війнах, згодом встигнувши ще підтримати Свидригайла Ольгердовича, і аж після 1437 р., тобто після 70-річчя, прийняти чернецтво.

На підставі аналізу попередньої політичної діяльності князя Федора Острозького відзначено, що напередодні подій у Чехії князь, найімовірніше, брав участь у складі руської делегації на Констанцькому соборі 1414–1418 рр. Вказано, що активна міжнародна, а згодом і військово-політична діяльність князя опиралася саме на династичну традицію суверенної державності, носієм якої він був як нащадок Мономаховичів-Романовичів.

Узято до уваги, що економічні, культурні та політичні контакти Чехії з Руссю розпочалися задовго до Гуситських війн. Наведено приклади таких взаємин і їхні паралелі та підґрунтя для нового витка комунікації.

Описано перебіг участі Федора Даниловича в походах і битвах гуситського часу в Чехії та Словаччині. Звернено увагу на дискусійний аспект можливих союзних відносин князя з угорським королем Сигізмундом Люксембургом – головним противником гуситів. Зроблено припущення, що такі відносини могли бути зумовлені зустріччю сторін конфлікту у Братиславі в квітні 1429 р. та міжнародним з'їздом правителів у Луцьку, який відбувся 1429 р. і на якому Сигізмунд міг вирішити питання щодо коронації Вітовта та створення Литовського королівства. Вказано, що таке подієве русло могло цікавити острозького князя, який прагнув розширити й укріпити свою родову спадщину.

Відкинуто припущення, що Федір Данилович усе життя служив тільки польському королю Владиславові Ягайлу. Зроблено висновок, що однією із головних підстав для участі князя Федора Даниловича в Гуситських війнах було те, що він шукав способи

відновити власні права на спадкові володіння. Наголошено, що, як людині війни, для князя Острозького закономірно було воювати поруч із гуситами майже до кінця життя.

Ключові слова: Федір Данилович, князь Острозький, Гуситські війни, Чехія, Зигмунт Корибутович, русько-чеські відносини.

Історія участі руських князів із Волині Зигмунта Корибутовича (*Žygimantas Kaributaitis*, †1435) та його соратника Федора Даниловича Острозького (близько 1365 – після 1437) у вирі подій Гуситських війн – маловивчений період українського минулого. Постать Федора Даниловича неодноразово притягувала погляди дослідників, які вивчали рід Острозьких і військово-політичні події початку XV ст. Проте й досі залишається чимало дискусійних або мало висвітлених питань, особливо довкола того, чи справді саме князь Федір був цим славнозвісним учасником гуситських подій? У цій статті відстоюю думку, що згаданим у джерелах «Фрідріхом Острозьким» був саме Федір Данилович. Відтак потребує висвітлення участь руського князя у боротьбі за гуситську Чехію, де він був добре знаним полководцем (гетьманом), зважаючи на ширший геополітичний контекст.

Мета розвідки – розкрити участь князя Острозького в подіях Гуситських війн, ґрунтуючись на припущенні, що ним був саме князь Федір Данилович.

Федір Данилович, у чернецтві Феодосій, – руський князь із родини Острозьких. Був одружений з Агафією-Агрипиною, крихітне придане якої аж ніяк не відповідало амбіціям князя¹. Походження роду князів Острозьких має велику історіографічну спадщину і зараз уже не спричиняє жвавих дискусій. Як переконливо довели Ігор Мицько та Леонтій Войтович, виводити родовід Острозьких треба від волинської гілки Мономаховичів. На думку І. Мицька, предтечею князів Острозьких був Мстислав Данилович², Л. Войтович вважає, що їхньою протопластою були Роман Данилович (1230–1261) та Василько Романович (1203–1269)³. Беручи до уваги активну державно-політичну діяльність князів Острозьких, у ній можна помітити безперечну династичну тяглість та амбіції, успадковані саме від Рюриковичів-Романовичів. Життя і діяльність Федора Даниловича – один із яскравих прикладів, який залишив слід в історії. До того ж цей князь зумів не лише закріпити становище роду Острозьких, а й підкреслити риси, притаманні своїм попередникам Романовичам, а надто нащадкам Острозьким – ідеться про хист полководця та духовне спрямування.

Попри багатогранну діяльність князя Федора Даниловича, про нього досі написано доволі мало наукових розвідок, до того ж не достатньо взято до уваги або відкинуто такий важливий етап, як участь у подіях Гуситських війн. Це питання у різний час вивчали в більшому чи меншому обсязі Михайло Грушевський⁴,

¹ Яковенко Н. Українська шляхта з кінця XIV – до середини XVII століття: Волинь і Центральна Україна. Київ: Критика, 2008. С. 93.

² Мицько І. Синодики монастирів як унікальне джерело української генеалогії: князі Острозькі. *Лавра*. 1999. № 2. С. 49–56.

³ Войтович Л. Родина князів Острозьких. *Записки НТШ*. Львів. 1996. Т. 231. С. 355–367; Войтович Л. Князі Роман Данилович і Василько Романович – протопласта князів Острозьких. *Острозька давнина*: наук. зб. Остріг. 2013. Вип. 2. С. 11–25.

⁴ Грушевський М. Історія України-Руси: в 11 т., 12 кн. / редкол.: П. С. Сохань (голова) та ін. Київ: Наукова думка, 1993. Т. 4. 544 с.

Антоній Флоровський (Антоний Флоровский)⁵, Леонтій Войтович, Олександр Рандін (Alexander Randín)⁶, Їржі Юрок (Jiří Yurok)⁷, Василь Вихованець⁸.

Часто можна побачити припущення, яке відкидає участь князя у гуситських подіях, беручи до уваги, що у 30-х роках XV ст. Федорові мало би бути близько 70 років⁹. Його й далі підтримують деякі дослідники, апелюючи до того, що і хроніка Яна Длугоша (Jan Długosz «Annales seu Cronicae incliti Regni Poloniae», XV ст.) розрізняє князя Фрідріха та Федька¹⁰ і що Федір Данилович точно не носив імені Фрідріх, а Федьком радше міг називатися Федір Несвіцький, брат Зигмунта Корибутовича¹¹. Дослідник В. Вихованець підтримав та розвинув версію, що Федором, який воював у Чехії, був узагалі не князь Острозький, а Федько Несвіцький († перед 1442)¹², який якраз і був тим «авантюрним товаришем битв Корибутовичових та Свидригайлових», тоді як Федір Данилович завжди підлягав і був вдячний польському королю¹³.

Леонтій Войтович відстоює позицію, що лицар і політик, яким достоту був Федір Данилович, із великою вірогідністю міг брати участь у Гуситських війнах, згодом встигнувши ще підтримати Свидригайла Ольгердовича (близько 1370–1452), і аж після 1437 р., тобто після 70-річчя, прийняти чернецтво¹⁴. Дослідник також слушно схиляється до думки, що Федір-молодший (Федір-Вацлав), син Федора Даниловича, такий не міг бути в чеській кампанії цим «Фрідріхом», оскільки на 1422 р. він, щонайменше, тільки народився¹⁵.

Версія, що в Чехію разом із Зигмунтом Корибутовичем відправився саме князь Федір Данилович, виглядає правдоподібною ще й з огляду на те, що він і задовго до 1420-х років був активним учасником міжнародної комунікації. Зокрема, є вагомі підстави вбачати саме за Федором Острозьким участь у Констанцькому соборі 1414–1418 рр. у складі руської делегації на чолі з митрополитом Григорієм Цамблаком (близько 1364–1419/1420). На підставі свідчень хроніста собору Ульріха

⁵ Флоровский А. Чехи и восточно-славянское население Польши и Литовского великого княжества в XV–XVII вв. *Флоровский А. Чехи и восточные славяне. Очерки по истории чешско-русских отношений (X–XVIII вв.): в 2 т.* Прага: Slovánský ustav, 1935. Т. 1. С. 303–306.

⁶ Randín O. Kniežta Fridrich Ostrožský. Ruský kondotier v husitských Čechách a na Slovensku. *Husitský Tábor. Sborník Husitského Musea. Tábor, 2005. Vol. 15. S. 231–255*; Рандин А. Гуситская эпоха в зеркале одной судьбы («Русский гусит» князь Фридрих Острожский). *«Запад–Восток»*. 2018. С. 10–27.

⁷ Jurok J. Příčiny, struktury a osobnosti husitské revoluce. České Budějovice: Veduta, 2006. 298 s.

⁸ Вихованець В. Скільки Федорів у традиційному образі кн. Федора Даниловича Острозького? *Генеалогічні записки*. Львів. 2013. Вип. 11. С. 1–40.

⁹ Флоровский А. Чехи и восточно-славянское... С. 304–305.

¹⁰ Jana Długosza Kanonika Krakowskiego Dziejów polskich ksiąg dwanaście / przek. K. Mecherzyńskiego. Kraków: Drukarnja «Czas», 1869. Т. IV. Ks. XI, XII. S. 370, 486, 539 (Fridrich); 451–454, 481, 488 (Fedko).

¹¹ Рандин А. Гуситская эпоха... С. 17–18.

¹² Папа І. Загадка походження князя Федька Несвіцького: давні та новітні дискусії. *Вісник Львівського університету. Серія історична*. Львів, 2011. Вип. 46. С. 42–64; Войтович Л. Княжа доба: портрети еліти. Біла Церква: Вид. Олександр Пшонківський, 2006. С. 651.

¹³ Вихованець В. Й. Скільки Федорів у традиційному образі... С. 21.

¹⁴ Войтович Л. Родина князів Острозьких. *Записки Наукового товариства імені Шевченка*. Львів, 1996. Т. ССXXX. Праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. С. 362.

¹⁵ Войтович Л. Князі Острозькі: спроба відтворення генеалогії династії. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Історичні науки*. Остріг, 2008. Вип. 13. С. 50.

фон Рихенталя (Ulrich von Richental, близько 1365–1437) нам відомо про «герцога Червоної Русі» («*der hertzog von rotten Rüssen*»), а з твору Томаса Прішуха (Tomas Prishuh, †1419/1420) «Фундамент собору» дізнаємось, що цим володарем був «герцог Острозький» («*mer ein fürst herzog von Ostrog*»)¹⁶. Як стверджують Леонтій Войтович та Ілля Паршин, ним міг бути саме найстарший на тоді представник родини Острозьких – Федір Данилович¹⁷.

Важливо наголосити, що князь Федір Острозький – нащадок Романа Даниловича, а відтак носій ідеї суверенної державності, притаманної представникам цієї гілки Мономаховичів¹⁸. За інтересами руської делегації на соборі стояв великий князь литовський Вітовт Кейстутович (Vytautas, 1350–1430), сюзерен Федора Даниловича, який, очевидно, мав свої зацікавлення у відродженні Королівства Русь¹⁹. До служби Вітовту Федір Данилович служив спершу Любартові-Дмитрові Гедиміновичу (Liubartas, близько 1300–1383), а невдовзі до 1386 р. – його синові Федорові Любартовичу (1351–1431), з-під влади якого руського князя звільнив польський король Владислав II Ягайло (Władysław II Jagiełło, 1351–1434). Упродовж 1387–1392 рр. Федір був намісником Луцького князівства²⁰.

Проте після 1392 р. Федір Данилович не підтримував стосунків із польським королем, не брав участі у Грюнвальдській битві (1410)²¹. На Констанцькому соборі він, імовірно, опираючись на свої спадкові права, намагався домогтися підтримки в угорського короля Сигізмунда I Люксембурга (Zsigmond I Luxemburg, 1368–1437). Із цієї затії мало що вийшло, оскільки угорський правитель вирішив оминати питання Королівства Русі, тож як наслідок (забігаючи наперед) ці землі анексувала Польща, трансформувавши їх 1434 р. у Руське воеводство у своєму складі.

Не орієнтуючись у 1420-х роках на Сигізмунда Люксембурга, Федір Данилович разом з іншим колишнім соратником Ягайла Зигмунтом Корибутовичем взяв участь у поході в Чехію на підтримку гуситів проти імператора Сигізмунда. Уся попередня діяльність князя Федора, охопно з участю у складі литовсько-руської делегації, була для цього логічним підґрунтям. За влучним висловлюванням Л. Войтовича, Федір Данилович мав для своєї амбітної позиції вагомий підстави як нащадок Романа Даниловича; це відображає і його герб, де були об'єднані елементи давніх гербів його предків короля Данила Романовича (1201–1264) (двоголовий орел) і волинських

¹⁶ Thomas Prischuch von Augsburg. Das Ticht von Kostenz / hrsg. K. Höfler. *Fontes rerum Austriacarum*. Wien, 1865. Т. 6. Geschichtsschreiber der husitischen Bewegung in Böhmen. Teil II. S. 376.

¹⁷ Паршин І. «Острозький епізод» Констанцького собору (1414–1418 рр.). *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія Історія*. Тернопіль, 2016. Вип. 1. Ч. 2. С. 9–13; Войтович Л. Галич у політичному житті Європи XI–XIV ст. Львів, 2015. С. 438–439.

¹⁸ Грушевський М. Історія України-Руси... Т. 4. С. 159; Т. 5. С. 27–33; Войтович Л. Князі і традиції державності. *Войтович Л. Князівські династії Східної Європи (кінець IX – початок XVI ст.) склад, суспільна і політична роль. Історико-генеалогічне дослідження*. Львів, 2000. С. 485–498; Войтович Л. Загадковий «всокородовитий шляхетний князь Червоної Русі». *Дрогобицький краєзнавчий збірник*. Дрогобич: Коло, 2009. Вип. 13. С. 24–32; Войтович Л. Загадочний високородний благородний князь Червоної Русі. *Генеалогічний вестник*. Санкт-Петербург, 2009. Вип. 36. С. 51–60.

¹⁹ Войтович Л. Галич у політичному житті... С. 439.

²⁰ Gruntowska L. Dzieje rodu książąt Ostrogskich w świetle «Herbarza» Kaspra Niesieckiego. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Historica*. Lodz, 2003. Vol. 77. S. 9–10.

²¹ Войтович Л. Родина князів Острозьких... С. 355–367.

Даниловичів (хрест)²². Окрім того, Федора Даниловича здебільша титуловано у джерелах як «князь Русі»²³, і хоч геополітичне поняття «Русь» тоді швидше могло позначати руські землі, які ввійшли до складу Польщі, проте тут ідеться, мабуть, більше про ширшу паралель – зв'язок із «королівством Русь» (*Regnum Russiae, Regnum Ruthenorum*), до якого належали за Данила Романовича не лише Галицьке та Волинське князівства, а й Київ²⁴.

На перший погляд може бути неочевидним, чому князі-вихідці з Русі підтримали гуситів у їхній боротьбі проти католицьких сил. А тому цікавим аспектом, який добре розкриває тему впливу вчення гуситів на культурно-політичне життя Русі, є подорож у руські землі соратника Яна Гуса (Jan Hus, 1369–1415) Єроніма Празького (*Jeronym Pražský*) навесні 1413 р. Це також дає змогу зрозуміти, що ж спонукало руських князів, зокрема й Острозького, відправитись у Чехію на підтримку гуситів. Це питання добре розкрила дослідниця Інна Кубай, відзначаючи, що перебування Єроніма Празького в литовсько-руських землях було можливістю трансляції засадничих гуситських ідей у тогочасний православний соціокультурний простір²⁵. Це лише один із аспектів, який заклав передумови участі руських князів у чеських подіях.

Але треба брати до уваги, що економічні, культурні та політичні контакти Чехії з Руссю розпочалися задовго до Гуситських війн. Як приклад можна навести Опавську кампанію Данила Романовича 1253 р. у контексті війни за Австрійську спадщину (1246–1278)²⁶, у якій якраз предок Федора Даниловича, Роман Данилович, відіграв не останню роль. Саме на підтримку його кандидатури на австрійський престол у Чехію вирушили галицькі війська Данила Романовича разом зі союзниками²⁷. Далі треба згадати союзні відносини Лева Даниловича (близько 1228 – близько 1301) та Вацлава II Пшемисліда (*Wenceslaus II Bohemian*, 1271–1305)²⁸, не кажучи вже про весь спектр численних матримоніально-династичних зв'язків, які становили міцне підґрунтя для русько-чеських контактів упродовж XIII–XIV ст.

²² Войтович Л. Галич у політичному житті... С. 439.

²³ *Středověké listy ze Slovenska. Sbirka listů a listin, psaných jazykem národním* / ed. V. Chaloupecký. Bratislava: Melantrich, 1937. S. 4; *Geschichtsquellen der Hussitenkriege* / ed. C. Grünhagen. *Scriptores rerum Silesiacarum*. Breslau, 1871. Bd. VI. № 81. S. 59; Palacký F. *Urkundliche Beiträge zur Geschichte des Hussitenkrieges in den Jahren 1419–1436*. Praha, 1873. Vol. I. S. 602.

²⁴ Войтович Л. Королівство Русі: реальність і міфи. *Дрогобицький краєзнавчий збірник*: зб. наук. праць. Дрогобич, 2003. Вип. VII. С. 63–71.

²⁵ Кубай І. Відображення гуситських реформаційних ідей у соціокультурному просторі Південно-Західної Русі наприкінці XV – у першій половині XVII ст. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*: зб. наук. статей. Чернівці, 2013. Т. 25–26. С. 54–60.

²⁶ Mika N. *Walka o spadek po Babenbergach 1246–1278*. Racibórz: Wyd-wo a Agencja Informacyjna WAW Grzegorz Wawońcy, 2008. 136 s.; Войтович Л. Союз Галицьких Романовичів з Австрією та Чехією у XIII ст. *Проблеми слов'янознавства*. Львів, 2006. Вип. 56. С. 47–56; Козак С. Лицарське непорозуміння: до трактування епізоду з подарованим мечем під час Опавської кампанії Данила Романовича у 1253 році. *Проблеми історії війн і військового мистецтва*. Львів, 2021. Вип. 3. С. 79–88.

²⁷ Войтович Л. Князі Роман Данилович і Василько Романович... С. 11–25.

²⁸ Kozak S. «И dokončavъ с нимъ миръ до своего живота»: on the Question of the Context of the Opava Meeting in 1289, its Participants and the «Eternal» Czech Galician Union. *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*. Київ, 2021. Вип. 30. Р. 10–25.

Незадовго до гуситських подій українські війська брали участь у Грюнвальдській битві 1410 р. пліч-о-пліч із чеськими найманцями²⁹. Зокрема, Зигмунт Корибутович, разом із яким згодом у Чехії воюватиме Федір Острозький, очолював під Грюнвальдом окрему 51-шу польську хоругву. Тодішнє протистояння тієї частини чеських сил, які воювали проти тевтонців і Сигізмунда Люксембурга, знайшло продовження у подіях Гуситських війн, де знову зіграв свою роль русько-чеський союз.

Розгляньмо детальніше військову виправу князя Острозького на підтримку гуситів. Варто також сказати кілька слів про ситуацію у Чеському королівстві напередодні. Після смерті чеського короля Вацлава IV у 1419 р. гусити повстали проти претендента на трон імператора Сигізмунда I Люксембурга та запропонували чеську корону польському королю Владиславу Ягайлові. Після роздумів Ягайло відмовився, і чехи запропонували корону великому князю литовському Вітовтові. Той погодився, але заявив чехам, що сам виїхати не може, залишивши їм сподівання лише на власні сили. 14 липня 1420 р. гетьман гуситів Ян Жижка (Jan Žižka, †1426) розгромив війська Сигізмунда під Прагою, а 1421 р. чеський сейм оголосив про втрату Сигізмундом чеського королівського престолу. Після кількох етапних переговорів пражан із литовським володарем³⁰ Вітовт відправив до Чехії литовсько-руського князя Зигмунта Корибутовича як свого намісника.

Зигмунт Корибутович, із яким вирушив і князь Федір, перебував у Чехії впродовж 1422–1423 рр. (як намісник Вітовта) та 1424–1427 рр. (уже як самопроголошений король, який не пройшов процедури офіційної ініціації)³¹. Князь Острозький воював на боці гуситів, імовірно, до середини 1430-х років, і його перебування у Чехії розгляньмо детальніше.

Що мотивувало князя Федора Даниловича вирушити на підтримку гуситів? На думку Яна Длугоша, Фрідріх утік до Чехії з огляду на скоєні «різні злочини»³². Але якщо брати до уваги, що польський придворний автор усіляко відстоював позицію поборника католицизму і вельми неприхильно ставився до «еретиків», то не викликає здивування його позиція щодо будь-кого, хто стане на бік гуситів. Звідси й головний посил епізодів у праці Длугоша, які стосуються чехів: заклик до навернення відступників-сретиків, повернення під крило Католицької Церкви під егідою Кракова³³. У князя Острозького радше могла бути мотивація, яка ґрунтувалася на специфіці права успадкування, коли він змушений був шукати собі пристанища деінде як князь-ізгой. Можливо, це було пов'язано з політикою литовського та польського правителів, які провадили ліквідацію удільних князівств³⁴.

²⁹ Козак С. Чеські воїни на полі Грюнвальдської битви: участь та пошуки контактів із Польщею та Литвою-Руссю. *Проблеми всесвітньої історії*. 2022. № 17.

³⁰ Nikodem J. Polska i Litwa wobec husyckich Czech w latach 1420–1433: studium o polityce dynastycznej Władysława Jagiełły i Witolda Kiejstutowicza. Poznań: Instytut Historii UAM, 2004. S. 226–245.

³¹ Grygiel J. *Życie i działalność Zygmunta Korybutowicza*. Studium z dziejów stosunków polsko-czeskich w pierwszej połowie XV wieku. Wrocław: Zakład narodowy imienia Ossolińskich, 1988. S. 92.

³² Jana Długosza *Kanonika Krakowskiego*... T. IV. S. 486.

³³ Iwańczak W. *Sąsiedztwo polsko-czeskie w końcu średniowiecza*. Wybrane zagadnienia. *Przegląd Zachodniopomorski*. Szczecin: Wyd-wo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, 2006. Vol. 1. 2006. S. 99.

³⁴ Войтович Л. *Князівські династії*... С. 444–460, 485–498; Рандин А. *Гуситская эпоха*... С. 18.

Загалом із діяльністю руських князів у Чехії пов'язана політична стабілізація радикального крила гуситів, що наближало їх до поміркованості у вимогах та консенсусу з Римською Церквою. Водночас Федір Острозький, хоч і безперечно був серед наближених соратників Зигмунта Корибутовича³⁵, однак більше взаємодіяв із радикальними братствами і, на чому здебільш акцентує увагу О. Рандін, не мав стосунку до головних для нього подій. Наприклад, нам нічого не відомо про участь князя Острозького в подіях 1427 р., коли Зигмунт Корибутович намагався здійснити у Празі переворот. Також він ніяк не долучався до польсько-чеських контактів у 30-х роках XV ст., активним посередником у яких виступав князь Зигмунт. Припущення І. Юрока, що Федір Острозький разом із Зигмунтом Корибутовичем після 1427 р. воював у Верхній Сілезії, не має підтвердження³⁶. Олександр Рандін сумнівається також у тому, чи брав участь князь Острозький у складі військ Корибутовича в битві при Усті 1426 р.³⁷. Проте з листа Альбрехта Габсбурга, герцога Австрійського (Albrecht VI) польському королю від 1428 р. відомо, що «Зигмунт і Фрідріх, князі литовські» об'єдналися із чеськими еретиками і знову закріпилися у деяких містечках поряд із маркграфством Моравським³⁸. Із другого боку, це повідомлення, як наголошує О. Рандін, зовсім не свідчить про спільну воєнну експедицію³⁹. Дослідник припускає, що є підстави говорити про дещо інші мотиви, якими керувався князь Федір у Чехії, що видно з його відносин із Сигізмундом Люксембургом та його оточенням, про які мовитиметься далі.

У будь-якому разі перша достовірна згадка про князя Федора Острозького в чеських джерелах стосується 1424 р., коли той був, імовірно, певний час гетьманом у Чеському Броді⁴⁰. Далі про нього відомо як про одного з гетьманів гуситського гарнізону⁴¹, який перебував у Бжецлаві 1426 р., коли чехів обложив австрійський ерцгерцог Альбрехт Габсбург. Федір також долучився тоді до таємних контактів із земським маршалом Нижньої Австрії графом Отто фон Майссау (Otto IV. von Maissau), які посприяли провалу Альбрехта в Моравії⁴².

Далі про «*Fredericus dei gracia dux Russie alias Ostroch*» відомо з його активної участі в поході гуситських військ у Словаччину та Сілезію навесні 1428 р.⁴³. Щоправда, з повідомлень у джерелах складається враження, що Федір Острозький на той момент знову орієнтувався на союз із Сигізмундом Люксембургом. Про це

³⁵ Grygiel J. *Życie a działalność...* S. 91, 105–106.

³⁶ Jurok J. *Husitské organizační struktury v Lužicích a Slezsku. Časopis slezského zemského muzea. Serie B – vědy historické*, 45. Opava: Slezské zemské museum, 1996. Vol. 1. S. 106; Jurok J. *Moravský severovýchod v epoše husitské revoluce. Poodří a Pobečví v husitském období v letech 1378–1471. Nový Jičín: Jiří Jurok*, 1998. S. 123.

³⁷ Рандін А. Гуситская эпоха... С. 19.

³⁸ *Monumenta medii aevi historica res gestas Polonia illustrantia II, Cod. epist. saec. XV. Cracoviae*, 1876. Pars. I. Ć. 69. S. 67.

³⁹ Рандін А. Гуситская эпоха... С. 19.

⁴⁰ Jurok J. *Moravští husité, Slezsko a Slovensko. Jihlava a basilejská kompaktáta. Jihlava*, 1992. S. 43.

⁴¹ *Kleine Klosterneuburger Chronik / ed. H. J. Zeibig. Archiv für Österreichische Geschichte* 1851. T. VII. S. 249–250; Šmahel F. *Dějiny Táboru. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství*, 1988–1990. Díl 1. Sv. 1. (do roku 1421). Sv. 2. (1422–1452). S. 626.

⁴² Hosák L. *Svědectví kronik o událostech na Břeclavsku za válek husitských. Vlastivedný sborník Břeclavska*. 1934. Ć. 1. S. 4.

⁴³ *Geschichtsquellen der Hussitenkriege*. S. 59.

може свідчити те, що він отримує володіння від угорського короля або також від його приближеного магната Сцібора зі Сціборжиць молодшого (Stibor Stiborici)⁴⁴. Згодом зустрічаємо князя у безпосередньому оточенні Сигізмунда у Братиславі, на зустрічі угорського короля із гуситським гетьманом Прокопом Великим (Prokop Veliký)⁴⁵. Важливо відзначити, що на цю зустріч очільники обох сторін, як і Федір Данилович, могли покладати багато сподівань. Компроміс, якого було тимчасово досягнуто, може «пролити світло» на тодішнє налагодження відносин князя Острозького з угорським королем.

Також цю орієнтацію на союз із Сигізмундом можна пояснити і тим, що саме в той час готується міжнародний з'їзд правителів у Луцьку, який відбувся 1429 р. В угорського короля був намір послабити вплив Польщі на Литву-Русь, а в майбутньому створити союз між литовцями, угорцями та німцями проти Польської держави. Можливо, спроба налагодити контакти з руськими князями, які воювали в Чехії, зокрема із Федором Острозьким, пов'язана саме з цим. Врешті, чи не найголовнішим питанням Луцького з'їзду було коронування великого князя литовського Вітовта з метою відвернути його амбіції на Чеське королівство й ослабити Польщу⁴⁶.

Плани Сигізмунда щодо коронації Вітовта та створення Литовського королівства справді мали бути тісно пов'язані з чеськими подіями, і йому важливо було в такий спосіб домовитись про остаточний відхід литовсько-руських військ із Чехії. Для Федора Острозького подібний розвиток подій міг би давати якісь сподівання на відновлення його родинної спадщини. Припускаю, що він міг у цей час справді підтримати Сигізмунда, адже і раніше йшов на контакт із ним – ще під час Констанцького собору. Але, зрозуміло, Луцький з'їзд не зміг остаточно вирішити протиріччя між чехами, Ягайлом, Вітовтом та Сигізмундом і суттєво нічого не змінив. Тож Гуситські війни тривали.

Згадки про руського князя у джерелах того часу, з огляду на переговори із Сигізмундом, доволі суперечливі. Не зрозуміло, чи брав він участь разом із Сигізмундом Корибутовичем у поході таборитів на Сілезію, зокрема в битві під Трнавою у квітні 1430 р., але О. Рандін припускає, що з великою вірогідністю він там був⁴⁷. Далі про князя Острозького відомо з подій у Словаччині 1433 р., де він прославився як гетьман одного з гарнізону таборитів у Жиліні («*Fridericus dux de Sylina*»)⁴⁸, і, ймовірно, міг брати участь у великому поході таборитів на Спиш навесні 1433 р., хоч безпосередніх підтверджень немає⁴⁹. Наступного року Федір Острозький очолював ще один похід гуситів у Моравію, щоб закріпитися біля Чорштина, звідки планували

⁴⁴ Рандін А. Гуситская эпоха... С. 20.

⁴⁵ Varsik B. Husitské revolučné hnutie a Slovensko. Bratislava: Vyd. Slovenskej Akadémie Vied, 1965. S. 283; Рандін А. Сигизмунд Люксембургский и Прокоп Великий. Историческая встреча в Братиславе. *Российские и славянские исследования*. Минск: БГУ, 2015. Вып. X. С. 106–112.

⁴⁶ Николаева Н. Проведення європейського з'їзду монархів у Луцьку в січні 1429 року. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія*. Київ, 2012. Вип. 109. С. 43; Шабала Б. З'їзд європейських монархів у Луцьку та справа коронації Вітовта в 1429–1430 рр. *Літопис Волині. Всеукраїнський науковий часопис*. 2016. № 16. С. 104–107.

⁴⁷ Рандін А. Гуситская эпоха... С. 21.

⁴⁸ *Středověké listy ze Slovenska*... S. 5; Рандін А. Гуситская эпоха... С. 21.

⁴⁹ Konečný M. Príspevky k chronológii a topografii husitskej výpravy na Spiš roku 1433. *Husitský Tábor*. Tábor, 1982. Vol. 5. S. 205; Jurok J. Moravský severovýchod... S. 123.

нападати на словацькі території Угорщини та Польщу⁵⁰. Князь захопив стратегічно важливе місто Ружомберок, чим вельми сполошив Словаччину⁵¹. У підсумку князеві Острозькому не вдалося здійснити задумане і його витіснили королівські війська.

Щодо подальших дій Федора Острозького існує декілька припущень. Оскільки 1434 р. помирає Сигізмунд Люксембург, то руський князь, імовірно, втрачає або продає свої володіння у Моравії⁵². З другого боку, орієнтація на Сигізмунда, очевидно, себе не виправдала. Слідом за Франтішком Палацьким (František Palacký) історики здебільша припускають, що Федір повернувся із Сигмунтом Корибутовичем 1435 р. у Литву-Русь, де став на бік князя Свидригайла. Після того, як Свидригайла розбили в битві під Вількомиром 1 вересня 1435 р., а Корибутович помер, Федір, згідно з цією теорією, утік на південь Русі, де доклався до становлення протокозацтва⁵³.

Олександр Рандін, заперечуючи таку версію, наводить інформацію про участь Фрідріха Острозького в польських походах у Чехію та Словаччину в 1438–1439 рр. на підтримку польського принца Казимира (Kazimierz) на чеський трон⁵⁴. Остання згадка про князя Федора «*von Rausen*» стосується весни 1439 р., де він разом із колишніми гуситськими гетьманами діяв на моравсько-словацькому порубіжжі проти канцлера-імператора Сигізмунда⁵⁵.

Леонтій Войтович відстоює припущення, що Федір Данилович помер після 1437 р., прийнявши незадовго до цього чернецтво в Києво-Печерському монастирі⁵⁶. Надалі інформацію про руський слід у гуситських подіях віднаходимо хіба на підставі згадки про «Вацлава, герцога Острозького з Русі», ймовірно, сина чи родича Федора Даниловича⁵⁷.

Треба погодитись із В. Вихованцем, який влучно акцентує увагу на тому, що князь Федір був людиною свого часу, мав психологію васала та став зразковим у цьому. Це абсолютно логічно для XV ст.: він справді, як і його батько, спершу вірно служив Любартові, а в нових історичних умовах, після прийняття Кревської унії, – Ягайлові⁵⁸.

Щоправда, до сказаного необхідно додати, що Федір Данилович був носієм своєї династичної ідентичності. Крім того, вірність Ягайлові не мала тягlosti впродовж усього життя князя, як намагався показати В. Вихованець. Це важливий момент, адже якщо припустити, що шляхи князя Острозького й польського короля розійшлися після 1392 р., то всю його подальшу діяльність можна цілком зрозуміти. Служба Ягайлові не дала змоги отримати від нього хоча б Луцьке князівство на правах лену. Федір Данилович міг шукати порозуміння із Сигізмундом Люксембургом, якщо були хоч якісь сподівання на розширення його володінь на волинських теренах. Він тривалий час міг воювати в Чехії, не маючи змоги бути

⁵⁰ Jana Długosza Kanonika Krakowskiego... S. 486.

⁵¹ Varsik B. Husitské revolučné hnutie... S. 126–127; Рандін А. Гуситская эпоха... С. 22.

⁵² Středověké listy ze Slovenska... S. 9–10.

⁵³ Palacký F. Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě. Praha: Kvasnička a Hampl, 1939. Díl III. S. 563.

⁵⁴ Рандін А. Гуситская эпоха... С. 22.

⁵⁵ Heck R. Tabor a kandidatura jagiellońska w Czechach (1438–1444). Wrocław: Wyd. Inne Stan, 1964. S. 147, 190; Рандін А. Гуситская эпоха... С. 22–23.

⁵⁶ Войтович Л. Загадковий «високородовитий...». С. 27.

⁵⁷ Středověké listy ze Slovenska... S. 103.

⁵⁸ Вихованець В. Скільки Федорів у традиційному образі... С. 30.

повноцінним володарем на спадкових землях. Повернувшись, Федір Острозький міг долучитися до боротьби проти Польщі (та Ягайла), підтримуючи литовського князя Свидригайла Ольгердовича (якому його син Дашко Федорович допоміг утекти з ув'язнення у Кременецькому замку)⁵⁹.

Звісно ж, князь Федір Данилович як воїн був цінним і саме цим прославився. Участь у Гуситських війнах, яка добре вписується в образ князя-рицаря, князя-васала, може бути прямим підтвердженням. О. Рандін називає Федора «чистим, екземплярним типом кондотьєра»⁶⁰. Саме така іпостась характеризувала князя впродовж життя, тому нічого дивного, що вже і в немолодому віці він продовжував роботи те, що вмів найкраще, – воювати. Водночас не може викликати заперечень припущення, що, врешті вирішивши облишити війни, турбуючись про спасіння душі, князь Федір залишає мирське життя і стає ченцем.

Отже, хоч і далі існують сумніви, чи справді саме Федір Данилович згаданий у джерелах як учасник Гуситських війн, проте варто наголосити на обставинах, які свідчать, що з великою імовірністю «Фрідріхом» був саме Федір Данилович. До них належать факти відповідної політичної діяльності князя, які передували Гуситським війнам, зокрема його ймовірна участь у Констанцькому соборі. Ця активна міжнародна та військово-політична діяльність князя опиралася на династичну традицію суверенної державності, носієм якої він був як нащадок Мономаховичів-Романовичів. Шукаючи способи відновити власні права на спадкові володіння, Федір Данилович цілком міг намагатися їх здобути в конфлікті тодішньої Центрально-Східної Європи – Гуситських війнах. Як людині війни, для нього закономірно було воювати поруч із гуситами майже до кінця життя. Тож ізпоміж можливих претендентів на роль «Фрідріха Острозького» в Чехії саме Федір Данилович, найімовірніше, був таким лицарем і політиком.

REFERENCES

- Chaloupecký, V. (Ed.). (1937). *Středověké listy ze Slovenska. Sbirka listů a listin, psaných jazykem národním*. Bratislava: Melantrich [in Slovak].
- Florovskii, A. (1935). Chekhi i vostochno-slavyanskoe naselenie Polshy i Litovskogo velikogo kniazhestva v XV–XVII vv. In A. Florovskii, *Chekhi i vostochnyye slaviane. Ocherki po istorii cheshsko-russkikh otnoshenii (XI–XVIII vv.)*. (Vol. 1; pp. 265–415). Prague: Slovansky ustav [in Russian].
- Grünhagen, C. (Ed.). (1871). *Geschichtsquellen der Hussitenkriege. Scriptores rerum Silesiacarum*, VI, 81 [in German].
- Gruntowska, L. (2003). Dzieje rodu książąt Ostrogskich w świetle «Herbarza» Kaspra Niesieckiego. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Historica*, 77, 5–34 [in Polish].
- Grygiel, J. (1988). *Życie i działalność Zygmunta Korybutowicza. Studium z dziejów stosunków polsko-czeskich w pierwszej połowie XV wieku*. Wrocław: Zakład narodowy imienia Ossolińskich [in Polish].
- Heck, R. (1964). *Tabor a kandydatura jagiellońska w Czechach (1438–1444)*. Wrocław: Wyd. Inne Stan [in Polish].

⁵⁹ Войтович Л. Князі Острозькі... С. 44–59; Войтович Л. Загадковий «високородовитий...». С. 27.

⁶⁰ Рандин А. Гуситская эпоха... С. 23.

Höfler, K. (Ed.). (1965). Thomas Prischuch von Augsburg. Das Ticht von Kostenz. *Fontes rerum Austriacarum*, 6: Geschichtsschreiber der husitischen Bewegung in Böhmen, 2, 376 [in German].

Hosák, L. (1934). Svědetství kronik o událostech na Břeclavsku za válek husitských. *Vlastivedný sborník Břeclavska*, 1, 4 [in Czech].

Hrushevskyyi, M. (1993). *Istoriia Ukrainy-Rusy: v 11 t., 12 kn.* (Vols. 4, 5). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].

Iwańczak, W. (2006). Sąsiedztwo polsko-czeskie w końcu średniowiecza. Wybrane zagadnienia. *Przegląd Zachodniopomorski*, 1, 95–109 [in Polish].

Jurok, J. (1992). Moravští husité, Slezsko a Slovensko. *Jihlava a basilejská kompaktáta*, 37–56 [in Czech].

Jurok, J. (1996). Husitské organizační struktury v Lužicích a Slezsku. *Časopis slezského zemského muzea. Serie B – vědy historické*, 45, 1, 97–112 [in Czech].

Jurok, J. (1998). *Moravský severovýchod v epoše husitské revoluce. Poodří a Pobečví v husitském období v letech 1378–1471.* Nový Jičín: Jiří Jurok [in Czech].

Jurok, J. (2006). *Příčiny, struktury a osobnosti husitské revoluce.* České Budějovice: Veduta [in Czech].

Konečný, M. (1982). Príspevky k chronológii a topografii husitskej výpravy na Spiš roku 1433. *Husitský Tábor*, 5, 177–208 [in Czech].

Kozak, S. (2021). «I dokontsav s nym myr do svoeho zhyvota»: on the Question of the Context of the Opava Meeting in 1289, its Participants and the «Eternal» Czech Galician Union. *Mizhnarodni zviiazky Ukrainy: naukovi poshuky i znakhidky*, 30, 10–25 [in Ukrainian].

Kozak, S. (2021). Lytsarske neporozuminnia: do traktuvannia epizodu z podarovanyim mechem pid chas opavskoi kampanii Danyla Romanovycha u 1253 rotsi. *Problemy istorii viin i viiskovoho mystetstva*, 3, 79–88 [in Ukrainian].

Kozak, S. (2022). Cheski voiny na poli Griunvaldskoi bytvy: uchast ta poshuky kontaktiv iz Polshcheiu ta Lytvoiu-Russiu. *Problemy vsesvitnoi istorii*, 17 [in Ukrainian].

Kubai, I. (2013). Vidobrazhennia husytskykh reformatsiinykh idei u sotsiokulturnomu prostori Pivdenno-Zakhidnoi Rusi naprykintsi XV – u pershii polovyni XVII st. *Istoryko-politychni problemy suchasnoho svitu: Zbirnyk naukovykh statei*, 25–26, 54–60 [in Ukrainian].

Mecherzyński, K. (Trans.). (1869). *Jana Długosza Kanonika Krakowskiego Dziejów polskich ksiąg dwanaście* (Vol. IV; Bs. XI, XII). Krakow: Drukarnja «Czas» [in Polish].

Mika, N. (2008). *Walka o spadek po Babenbergach 1246–1278.* Racibórz: Wyd-wo a Agencja Informacyjna WAW Grzegorz Wawocny [in Polish].

Monumenta medii aevi historica res gestas Polonia illustrantia (1876). (Vol. II; Cod.epist.saec. XV; Pars. I; Č. 69). Krakow [in Polish].

Monumenta medii aevi historica res gestas Polonia illustrantia II. (1876). Cod. epist.saec. XV. Pars. I, Cracoviae. S. 67, č. 69 [in Latin].

Mytsko, I. (1999). Synodyky monastyriv yak unikalne dzherelo ukrainskoi henealohii: kniazi Ostrozki. *Lavra*, 2, 49–56 [in Ukrainian].

Nikodem, J. (2004). *Polska i Litwa wobec husyckich Czech w latach 1420–1433: studium o polityce dynastycznej Władysława Jagiełły i Witolda Kiejstutowicza.* Poznań: Instytut Historii UAM [in Polish].

Nikolaieva, N. (2012). Provedennia yevropeiskoho zizdu monarkhiv u Lutsku v sichni 1429 roku. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Istoriiia*, 109, 42–45 [in Ukrainian].

Palacký, F. (1873). *Urkundliche Beiträge zur Geschichte des Hussitenkrieges in den Jahren 1419–1436* (Vol. 1). Prague [in German].

Palacký, F. (1939). *Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě* (Pt. III). Prague: Kvasnička a Hampl [in Czech].

Papa, I. (2011). Zahadka pokhodzhennia kniazia Fedka Nesvitskoho: davni ta novitni dyskusii. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia istorychna*, 46, 42–64 [in Ukrainian].

Parshyn, I. (2016). «Ostrozkyi epizod» Konstantskoho soboru (1414–1418 rr.). *Naukovi zapysky TNPu im. V. Hnatiuka. Ser. Istoriiia*, 1 (2), 9–13 [in Ukrainian].

Randin, A. (2018). Gusitskaia epokha v zerkale odnoi sudby («Russkii gusit» kniaz Fridrikh Ostrozhskaia). *Zhurnal «Zapad-Vostok»*, 10–27 [in Russian].

Randín, O. (2005). Knieža Fridrich Ostrozský. Ruský kondotier v husitských Čechách a na Slovensku. *Husitský Tábor. Sborník Husitského Musea*, 15, 231–255 [in Czech].

Randin, A. (2015). Sigizmund Liuksemburgskii i Prokop Velikii. Istoricheskaia vstrecha v Bratislave. *Rossiiskiiie i slavianskiiie issledovaniia*, X, 106–112 [in Russian].

Shabala, B. (2016). Zizd yevropeiskykh monarkhiv u Lutsku ta sprava koronatsii Vitovta v 1429–1430 rr. *Litopys Volyni. Vseukrainskyi naukovi chasopys*, 16, 104–107 [in Ukrainian].

Šmahel, F. (1988–1990). *Dějiny Tábora* (Pt. 1; Issues 1–2). České Budějovice: Jihočeské nakladatelství [in Czech].

Varsik, B. (1965). *Husitské revolučné hnutie a Slovensko*. Bratislava: Slovenská akadémia vied [in Slovak].

Voitovych, L. (1996). Rodyna kniaziv Ostrozkykh. *Zapysky NTSH*, 231, 355–367 [in Ukrainian].

Voitovych, L. (2000). *Kniazivski dynastii Skhidnoi Yevropy (kinets IX – pochatok XVI st.) sklad, suspilna i politychna rol. Istoryko-henealohichne doslidzhennia*. Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha [in Ukrainian].

Voitovych, L. (2003). Korolivstvo Rusi: realnist i mify. *Drohobytskyi kraieznavchyi zbirnyk. Zbirnyk naukovykh prats*, VII, 63–71 [in Ukrainian].

Voitovych, L. (2006). *Kniazha doba: portrety elity*. Bila Tserkva: Oleksandr Pshonkivskyyi [in Ukrainian].

Voitovych, L. (2006). Soiuz Halytskykh Romanovychiv z Avstriieiu ta Chekhiieiu u XIII st. *Problemy slovianoznavstva*, 56, 47–56 [in Ukrainian].

Voitovych, L. (2008). Kniazii Ostrozki: sproba vidtvorennia henealohii dynastii. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiiia»*. *Istorychni nauky*, 13, 44–59 [in Ukrainian].

Voitovych, L. (2009). Zagadochnyi vysokorodnyi blagorodnyi kniaz Chervonnoi Rusi. *Genealogicheskii vestnik*, 36, 51–60 [in Russian].

Voitovych, L. (2009). Zahadkovyi «vosokorodovytyi shliakhetnyi kniaz Chervonoi Rusi». *Drohobytskyi kraieznavchyi zbirnyk*, 13, 24–32 [in Ukrainian].

Voitovych, L. (2013). Kniazi Roman Danylovych i Vasylko Romanovych – protoplasta kniaziv Ostrozkykh. *Ostrozka davnyina*, 2, 11–25 [in Ukrainian].

Voitovych, L. (2015). *Halych u politychnomu zhytti Yevropy XI–XIV st.* Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha [in Ukrainian].

Vykhovanets, V. (2013). Skilky Fedoriv u tradytsiinomu obrazi kn. Fedora Danylovycha Ostrozkoho? *Henealohichni zapysky*, 11, 1–40 [in Ukrainian].

Yakovenko, N. (2008). *Ukrainska shliakhta z kintsia XIV – do seredyny XVII stolittia: Volyn i Tsentralna Ukraina.* Kyiv: Krytyka [in Ukrainian].

Solomiia KOZAK

PhD Student at the

Department of Medieval Studies

I. Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of NAS of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0900-4852>

e-mail: rapko.sol@gmail.com

FEDIR DANYLOVYCH OF OSTROH: RUS' DUKE, DESCENDANT OF THE ROMANOVYCHI DYNASTY AND HUSSIAN HETMAN IN THE CZECH

The article considers the participation of duke Fedir Danylovych of Ostroh in the vortex of the Hussite Wars. It is noted that this issue remains poorly studied and debatable, and there is no clear answer as to whether Fedir Danylovych was mentioned in the sources of the time as «Friedrich von Ostrog». It is taken into account that such an important stage of the duke, as his participation in the events of the Hussite Wars, is often underestimated and denied. However, assumptions were made and arguments were given that it was Fedir Danylovych who had every reason to fight on the side of the Hussites.

The hypothesis was supported that the knight and politician, who was Fedir Danylovych, could indeed take part in the Hussite Wars, later managed to support Svidrigiello, and only after 1437, after his 70th birthday, accept the monk.

Based on the analysis of the previous political activity of duke Fedir Ostrohsky, it is noted that on the eve of the events in the Czech, the duke most likely participated in the Rus' delegation to the XVI Ecumenical Council of Konstanz in 1414–1418th relied precisely on the dynastic tradition of sovereign statehood, the bearer of which he was as a descendant of Monomahovychi-Romanovychi.

It is taken into account that the Czech economic, cultural, and political contacts with Rus' began long before the Hussite Wars. Examples of such Rus'-Czech relations are given, and what parallels and bases they had for a new round of communication.

The course of Fedir Danylovych's participation in the campaigns and battles of the Hussite times in the Czech and Slovakia is described. Attention is drawn to the debatable aspect of the prince's possible allied relations with the Hungarian King Sigismund I of Luxembourg, the main opponent of the Hussites. It has been suggested that such relations may have been due to a meeting of the parties to the Bratislava conflict in April 1429 and an

international congress of rulers in Lutsk in 1429, at which Sigismund could decide on the coronation of Vytautas and the establishment of the Kingdom of Lithuania. It is stated that such an eventful course could be of interest to the Ostroh duke, who sought to expand and strengthen his ancestral heritage.

The assumption that Fedir Danylovych served only the Polish King Władysław II Jagiełło all his life was rejected. It is concluded that one of the main reasons for duke Fedir Danylovych's participation in the Hussite Wars was that he was looking for ways to restore his own rights to hereditary possessions. It was emphasized that as a man of war, it was natural for duke Ostroh to fight alongside the Hussites almost to the end of his life.

Keywords: Fedir Danylovych, duke of Ostroh, Hussite Wars, Czech, Zygmunt Korybutovych, Rus'-Czech relations.